TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Bộ trưởng Bộ Tư pháp đề xuất "quy trình đặc biệt" xử lý khó khăn, vướng mắc do quy định của pháp luật

18:29 20/06/2025

Trình bày tờ trình, Bộ trưởng Bộ Tư pháp Nguyễn Hải Ninh nhấn mạnh, việc ban hành Nghị quyết là yêu cầu cấp bách để tạo cơ sở pháp lý xử lý ngay những vướng mắc, bất cập trong hệ thống pháp luật, đưa pháp luật trở thành lợi thế cạnh tranh quốc gia.

Gỡ những "điểm nghẽn" trong thời gian luật, nghị quyết chưa được sửa đổi

Người đứng đầu Bộ Tư pháp cho biết, Chính phủ xây dựng quy trình đặc biệt để xử lý ngay một số vướng mắc, bất cập trong các quy định tại các văn bản quy phạm pháp luật có tính cấp bách; bảo đảm kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong quá trình xử lý các khó khăn, vướng mắc do quy định của pháp luật.

Toàn cảnh phiên họp. Ảnh quochoi.vn.

Theo dự thảo, một vướng mắc pháp lý được xác định khi thuộc một trong ba tiêu chí: Quy định mâu thuẫn, chồng chéo trong cùng một văn bản quy phạm pháp luật hoặc giữa các văn bản quy phạm pháp luật. Quy định của văn bản quy phạm pháp luật không rõ ràng, không hợp lý, không khả thi, gây khó khăn trong áp dụng, thực hiện pháp luật. Quy định của văn bản quy phạm pháp luật tạo gánh nặng chi phí tuân thủ; hạn chế việc đổi mới, sáng tạo, phát triển mô hình kinh doanh mới, khơi thông nguồn lực, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, hội nhập quốc tế.

Điểm đột phá nhất của dự thảo là đề xuất một cơ chế xử lý linh hoạt, đặc biệt là đối với các vướng mắc thuộc các luật, nghị quyết do Quốc hội ban hành.

Cụ thể, để đảm bảo tính linh hoạt, kịp thời tháo gỡ những "điểm nghẽn" trong thời gian luật, nghị quyết của Quốc hội, pháp lệnh, nghị quyết của UBTVQH chưa được sửa đổi, dự thảo Nghị quyết cho phép Chính phủ được ban hành nghị quyết quy phạm pháp luật để điều chỉnh một số quy định có liên quan tại luật, nghị quyết của Quốc hội do Chính phủ trình, báo cáo UBTVQH, Quốc hội tại phiên họp, kỳ họp gần nhất.

Đối với các vướng mắc trong luật, nghị quyết không do Chính phủ trình, thẩm quyền ban hành nghị quyết xử lý sẽ thuộc về UBTVQH. Các văn bản dưới luật khác sẽ do cơ quan ban hành tự sửa đổi, bổ sung theo thẩm quyền.

Về quy trình xây dựng, ban hành văn bản quy phạm pháp luật để xử lý khó khăn, vướng mắc do quy định của pháp luật, dự thảo Nghị quyết quy định, khi Chính phủ ban hành nghị quyết, cơ quan chủ trì soạn thảo xây dựng hồ sơ dự thảo nghị quyết gửi Bộ Tư pháp để thành lập Hội đồng thẩm định độc lập thẩm định trước khi trình Chính phủ.

Trong thời hạn 5 ngày làm việc kể từ ngày nhận được hồ sơ dự thảo nghị quyết, Hội đồng thẩm định độc lập có trách nhiệm thẩm định văn bản. Trong thời hạn 5 ngày làm việc kể từ ngày nhận được báo cáo của Hội đồng thẩm định, cơ quan chủ trì soạn thảo chỉnh lý, hoàn thiện hồ sơ dự thảo nghị quyết, trình Chính phủ xem xét, thông qua.

Bộ trưởng Bộ Tư pháp Nguyễn Hải Ninh. Ảnh quochoi.vn.

Dự kiến, Nghị quyết này nếu được thông qua sẽ có hiệu lực từ ngày 1/7/2025 và được thực hiện đến hết ngày 28/2/2027.

Đề nghị nghị quyết có hiệu lực từ ngày Quốc hội thông qua

Trình bày báo cáo thẩm tra, Chủ nhiệm Ủy ban Pháp luật và Tư pháp (UBPLTP) Hoàng Thanh Tùng cho biết cơ quan thẩm tra tán thành sự cần thiết ban hành nghị quyết và đánh giá cao nỗ lực của Chính phủ. Tuy nhiên, UBPLTP cũng đề nghị bổ sung nhiều quy định để đảm bảo tính chặt chẽ, đáp ứng yêu cầu thực tiễn.

Thứ nhất, UBPLTP đề nghị khoanh vùng phạm vi áp dụng. Theo đó, cơ chế đặc biệt này không được áp dụng với các vấn đề nền tảng, các nguyên tắc hiến định liên quan đến tổ chức bộ máy nhà nước, quyền con người, quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân, tội phạm và hình phạt, tố tụng tư pháp.

Thứ hai, để siết chặt kiểm soát quyền lực, UBPLTP đề nghị bổ sung điều kiện quan trọng: Đối với những nội dung mà Hiến pháp quy định phải được điều chỉnh bằng luật, trước khi Chính phủ ban hành văn bản xử lý, bắt buộc phải báo cáo xin ý kiến của UBTVQH. Đây được xem là một "lan can" cần thiết để ngăn ngừa các quyết định có thể xung đột với Hiến pháp.

Thứ ba, cơ quan thẩm tra đề nghị bổ sung nguyên tắc "Bảo đảm tính hợp hiến, tính thống nhất của hệ thống pháp luật" để việc xử lý vướng mắc không làm phát sinh thêm mâu thuẫn mới.

Chủ nhiệm Ủy ban Pháp luật và Tư pháp Hoàng Thanh Tùng. Ảnh quochoi.vn.

Về thời gian, thay vì mốc hiệu lực 1/7/2025 do Chính phủ đề xuất, Ủy ban đề nghị Nghị quyết có hiệu lực ngay từ ngày được Quốc hội thông qua để đáp ứng yêu cầu khẩn trương của thực tiễn.

Đồng thời, đề nghị xác định rõ trong năm 2025 cơ bản hoàn thành việc tháo gỡ khó khăn, vướng mắc do quy định của pháp luật và đến ngày 28/02/2027 phải hoàn thành việc sửa đổi, bổ sung các luật, pháp lệnh, nghị quyết có liên quan.

Về quy định áp dụng pháp luật, UBPLTP nhận thấy, hiện nay cơ chế xử lý khó khăn, vướng mắc do quy định của pháp luật không chỉ được quy định tại Nghị quyết này mà còn tại một số luật, nghị quyết hiện hành hoặc dự kiến được Quốc hội thông qua tại Kỳ họp này.

Do đó, cơ quan thẩm tra tán thành cần có nội dung về áp dụng pháp luật như quy định tại khoản 2, khoản 3 Điều 7 của dự thảo Nghị quyết.

Tuy nhiên, đề nghị nghiên cứu quy định theo hướng đối với cơ chế xử lý vướng mắc đã được luật, nghị quyết khác quy định thì thực hiện theo văn bản đó để tránh chồng chéo hoặc dẫn đến tình trạng tùy nghi trong tổ chức thực hiện.

PV/VOV.vn